

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de kız çocuklarının örgün eğitime erişim oranlarının ve eğitimden kopuş nedenlerinin sosyoekonomik ve toplumsal boyutlarıyla incelenmesi; örgün eğitimden uzaklaşmanın yoksulluk, çocuk yaşta evlilik/çocuk istismarıyla, göçmenlik durumuyla ve çocuk işçiliğiyle ilişkisinin araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İktüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Özgül Saki

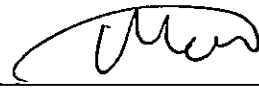
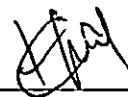
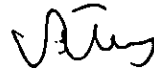
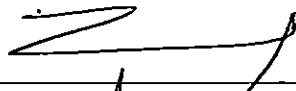
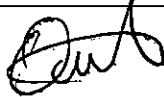
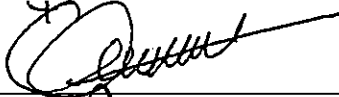
İstanbul Milletvekili

Millî Eğitim Bakanlığı’nın “Örgün Eğitim 2024–2025 İstatistikleri”ne göre, öğretim yılı ve yaş gruplarına göre net okullaşma oranı 10–13 yaş grubunda toplamda %98,20 iken, bu oran 14–17 yaş grubunda %86,42’ye düşmektedir. Kız çocukları için 14–17 yaş grubundaki okullaşma oranı %86,52 olarak tespit edilmiştir. Bu veriler, zorunlu eğitim çağındaki kız çocuklarının ortaöğretim döneminde sistemden kopma riskinin ciddi boyutlarda olduğunu göstermektedir. Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı, 2020 yılına kadar devamsızlık verilerini düzenli olarak kamuoyuyla paylaşmış olmasına rağmen, 2021 ve devamı yıllarına ait verileri kamuoyu ile paylaşmamıştır. Bu durum, örgün eğitim sisteminde kayıtlı görünmekle birlikte fiilen okula devam edemeyen kız çocuklarının tespitini güçleştirmekte, eğitimden kopuşun görünmez hâle gelmesine yol açmaktadır. Yanı sıra açık öğretime ortaöğretim düzeyinde kayıtlı öğrenci sayısının oldukça yüksek olduğu da bilinmektedir.

Eğitim Reformu Girişimi (ERG) tarafından yayımlanan 2024 yılı raporuna göre, 2023–2024 eğitim-öğretim yılında zorunlu eğitim çağında bulunan 612 bin 814 Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı çocuk örgün eğitimin dışında kalmıştır. Bu sayı, bir önceki yıla göre %38,4 oranında artış göstermiştir. Çocukların %46,4’ünü kızlar, %53,6’sını erkekler oluşturmaktadır. Raporda, geçici koruma altındaki Suriyeli ve yabancı uyruklu çocuklar da dahil edildiğinde örgün eğitim dışında kalan toplam çocuk sayısının 855 bin 174’e ulaştığı belirtilmektedir. Ayrıca, 319 bin 11 açıköğretim lisesi öğrencisi ile 14–22 yaş aralığındaki 404 bin 756 Mesleki Eğitim Merkezi (MESEM) öğrencisinin de fiilen örgün eğitim dışında değerlendirilmesi hâlinde, toplam sayının 1 milyon 578 bin 941’e yükseldiği ifade edilmektedir. Bu tablo, kız çocuklarının önemli bir kısmının örgün eğitim dışında ya da eğitimle zayıf bağlar içinde olduğunu göstermektedir. Bölgesel verilere göre, Muş ilinde 16–17 yaş grubundaki her üç kız çocuktan biri eğitim dışındadır. Benzer biçimde, Siirt, Bitlis ve Ağrı illerinde 17 yaşındaki her üç kız çocuktan biri okula devam etmemektedir. Bu bulgular, kız çocuklarının eğitime erişiminin toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuk hakları açısından yapısal bir sorun hâline geldiğini ortaya koymaktadır.

Eğitimden kopuşun; yoksulluk, çocuk yaşta evlilik, çocuk istismarı, çocuk işçiliği ve göçmenlik durumu ile doğrudan bağlantılı olduğu bilinmektedir. Kız çocuklarının örgün eğitimden uzaklaşması, çoğu zaman cinsiyetçi toplumsal roller nedeniyle ev içi ve bakım emeğine yönlendirilmeleri, erken yaşta yasa dışı evliliklere zorlanmaları, cinsel istismara maruz kalmaları ya da ucuz işgücü olarak çalıştırılmaları ile yakından ilişkilidir. Bu çerçevede, göçmen kız çocuklarının özgün koşulları da ayrıca ele alınmalı; onların eğitimden kopuş riskleri özel politika önlemleriyle değerlendirilmelidir. Öte yandan, MESEM ve benzeri programlar aracılığıyla işçileştirilen çocuklar, fiilen eğitim dışına itilmekte ve temel eğitim hakkından mahrum bırakılmaktadır.

Tüm bu veriler ve bilgiler ışığında, kız çocuklarının örgün eğitime erişim durumlarının iller, yaş grupları ve sosyoekonomik göstergeler temelinde analiz edilmesi ve kız çocuklarının örgün eğitime erişim oranlarının güncel verilerle tespit edilmesi, göçmen çocukların eğitime erişim durumlarını da kapsayacak biçimde devamsızlık ve açıköğretim dahil kapsamlı eğitime erişim verilerinin kamuoyuna düzenli biçimde açıklanması için çalışmalar yapılması, kız çocuklarının eğitimden kopuş nedenlerinin sosyoekonomik, toplumsal boyutlarıyla araştırılması, MESEM uygulaması dahil çocuk emeği sömürüsünü önlemeye yönelik etkili ve kamucu sosyal politika önerilerinin geliştirilmesi ve kız çocuklarının eğitimden kopuşunu önleyici bütüncül politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını talep ediyoruz.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	